

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)
Віденська консерваторія в м Будапешт, (Угорщина)

**III Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2021 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 12 від 22 квітня 2021 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2021 р.). – Мукачево: МДУ, 2021. – 233 с.

Відповідальний за випуск: Феєр О.В. – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами, відповідальна за наукову роботу кафедри.

Технічний редактор: Товт Т.Й. – к.е.н., доцент.

У збірнику тез за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту та управління економічними процесами Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>

© Мукачівський державний університет, 2021
© Кафедра менеджменту та управління економічними процесами, 2021

Пугачевська К.Й., Ремета М.М. Іноземні інвестиції – важлива форма стимулювання розвитку економіки	174
П'ятка Н.С. Теоретико-методичні основи оцінювання ефективності екологічного інвестування	176
Феєр О.В., Брецько Д.Ю. Механізми залучення інвестицій в економіку України	178
Юшин С.О. Гармонійна комбінаторика інвестиційно-інноваційної моделі як фактор-активатор сталого розвитку економічної діяльності	181

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ

Bondar T.I. Education quality management at heis in Ukraine during COVID-19	185
Наранко Vitaliia Formation of professional competencies of foreign language teachers with the use of modern digital technologies	187
Telychko Nataliia Structural features of the web-quest as a means of training future economists of professionally oriented english monologue speech	189
Кобаль В.І., Вовчок М.В. Шляхи вдосконалення управління закладом освіти у контексті гендерної політики	191
Кобаль В.І., Опріш Б.М. Управління розвитком психолого - педагогічної компетентності класного керівника	193
Кучінка Т.В. Управління освітньою діяльністю як вид соціального управління	195
Марценюк М.О. Окремі аспекти сучасного інформаційного суспільства	197
Мельниченко О.А. Механізми державного управління розвитком вищої освіти	200
Переста Х.В. Застосування інформаційно-цифрових технологій в управлінні закладом освіти	202
Товканець Г.В. Особливості транскордонної вищої освіти в умовах соціальних змін	205
Товканець О.С. Організаційні умови підготовки менеджерів освіти	207
Фізеші О.Й. «Управління навчальною та виховною діяльністю в закладах освіти» як навчальна дисципліна в контексті підготовки майбутніх керівників закладів освіти	210
Черепаня М.Т., Кашула А.А. Організація та управління діяльністю інтернатних закладів в Україні в контексті деінституалізаційних процесів	212

СЕКЦІЯ 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Кирилюк В.В. Проблеми молодих вчених України в сучасних умовах	215
Мусійовська О.Б., Михаленич Х.Р. Креативна економіка як нова модель економічного розвитку	217
Рубіш М.А. Освіта в новостворених територіальних громадах: виклики та перспективи	219
Товт Т.Й. Взаємозв'язок державного управління і трансформаційних змін національної економіки	220
Товт Т.Й., Пірчак О.І. Механізми реалізації державної політики розвитку освіти України в умовах діджиталізації	223
Феєр О.В. Реформування вітчизняної системи державного управління	226
Феєр О.В., Kestutis Liekis New Public Management: досвід Великої Британії	228

Основними формами проведення аудиторних занять є лекційні та семінарсько-практичні заняття. На завершення вивчення навчальної дисципліни «Управління навчальною та виховною діяльністю в закладах освіти» магістранти – майбутні керівники закладів освіти – повинні набути таких компетентностей, як:

- ✓ здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях;
- ✓ вміння ставити актуальні завдання, спрямовувати свої зусилля на досягнення цілей, вмотивувати всіх суб'єктів соціальної взаємодії на їх розв'язання; будувати свою діяльність відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм, працюючи в команді; володіти навичками самоорганізації і саморегуляції;
- ✓ здатність організовувати освітній процес у закладах освіти з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів, технологій. Створювати максимально сприятливі умови для розвитку, навчання і виховання дітей, молоді, дорослих [2].

Отже, засвоєння змісту навчальної дисципліни «Управління навчальною та виховною діяльністю в закладах освіти» є важливим не тільки в теоретико-методологічному та методичному аспектах, але й у практичному, адже компетентності, набуті магістрантами в період теоретичного навчання, знаходять своє логічне продовження та можливість практичного застосування в процесі проходження ними «Асистентської управлінської практики в закладах освіти».

Список використаних джерел:

1. *Освітньо-професійна програма підготовки «Освітні, педагогічні науки» другого (магістерського) рівня зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», спеціалізація «Управління закладами освіти». Мукачєво: МДУ, 2017. URL: https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/ОПП_Магістр_011_ОПН_2017.pdf. Дата відвідання: 22 березня 2021 р.*
2. *Робоча програма навчальної дисципліни «Управління навчальною та виховною діяльністю в закладах освіти» для студентів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». 27 листопада 2018 року. Мукачєво: МДУ, 2018. 18 с.*

УДК 37.018.3 (477.87)

М.Т. ЧЕРЕПАНЯ

доктор філософії з педагогічних наук,
асистент кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту,

А.А. КАШУЛА

здобувач спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет, м. Мукачєво, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ДЕІНСТИТУАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Інтернатна освіти в Україні є важливою складовою освітньої галузі, що потребує особливої уваги з боку органів державної влади та громадськості. Її актуальність зумовлена цілою низкою складних і не до кінця розв'язаних соціально-економічних проблем (зокрема: складне матеріальне становище батьків, їх низька педагогічна культура, асоціальний спосіб життя та нездатність забезпечити умови для повноцінного виховання дітей), що в кінцевому підсумку призводить до збільшення кількості дітей зі статусом позбавлених батьківської опіки та покинутих при народженні. Проблеми інтернатної освіти були предметом різноаспектних досліджень вітчизняних науковців, як-от: особливості організації та діяльності закладів інтернатного типу в Україні (В. Вугрич,

С. Гончаренко, Ю. Кахіані, Б. Кобзар, А. Машкаринець-Бутко, Г. Покиданов, В. Слюсаренко, Є. Чернишова та ін.); їх управління (Б. Кобзар, В. Покась, В. Слюсаренко та ін.); забезпечення освітнього процесу в закладах інтернатного типу (Б. Гарбарець, Б. Кобзар, О. Кузьміна, А. Наточій, В. Чугаєвський, В. Яковенко, В. Яковлева та ін.); підготовкою педагогічних кадрів до роботи в закладах інтернатного типу (Ю. Кахіані, Л. Куторжевська, О. Невмержицька та ін.).

Метою нашого дослідження є вивчення особливостей організації та управління діяльністю інтернатних закладів в Україні в контексті деінституалізаційних процесів.

Українська держава, ратифікуючи міжнародні документи (Конвенція ООН про права дитини (1989) [1], Конвенція про права осіб з інвалідністю (2006) [2], Саламанська декларація та рамки дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами (1994) [3] та ін.), робить рішучі кроки в плані поширення альтернативних форм (прийомні сім'ї, будинки сімейного типу, сім'ї патронатних вихователів, малі групові будинки тощо) виховання дітей, що перебувають у закладах інтернатного типу. У 1998 р. в Україні був започаткований соціальний експеримент «Трансформація державної системи інститутів піклування про дитину» зі створення прийомних сімей в окремих областях нашої держави, який реалізувався впродовж 1998-2001 рр. Українським інститутом соціальних досліджень за технічної підтримки Представництва ЮНІСЕФ в Україні. Мета реалізації цього соціального експерименту полягала у розробці технологій створення та функціонування в Україні нової сімейної форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, – прийомної сім'ї.

Знаковим у наданні пріоритетності сімейним формам виховання є прийняття у 2005 р. Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», який визначав головні засади державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, а саме: створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї; виховання та утримання дітей за принципом родинності; сприяння усиновленню дітей, створення системи заохочення та підтримки усиновлювачів та ін. [4]. У ст. 6 Закону зазначається, що «за умови втрати дитиною батьківського піклування відповідний орган опіки та піклування вживає вичерпних заходів щодо влаштування дитини в сім'ї громадян України – на усиновлення, під опіку або піклування, у прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу. До закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, незалежно від форми власності та підпорядкування, дитина може бути влаштована в разі, якщо з певних причин немає можливості влаштувати її на виховання в сім'ю. Влаштування дитини до закладу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування не позбавляє органи опіки та піклування за місцем походження та за місцем перебування дитини від обов'язку продовжувати діяльність щодо реалізації права цієї дитини на сімейне виховання» [4].

Під поняттям «деінституалізація» слід розуміти поступовий процес реформування системи інституційного догляду дітьми (перебування в закладах інтернатного типу) шляхом визнання пріоритетності сімейних форм виховання з метою дотримання прав та інтересів дітей. Важливим документом, який засвідчує поступовий перехід від інституційного утримання та виховання дітей до сімейних форм, є розпорядження Кабінету Міністрів України № 256-р від 09 серпня 2017 р. «Про національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 рр.» та План заходів з реалізації її I етапу. «Ухвалені документи, – зазначається на Урядовому порталі, – спрямовані на зміну системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні на систему, яка забезпечує догляд і виховання дитини в сімейному або наближеному до сімейного середовищі» [5].

Після прийняття Закону України «Про освіту» було внесено окремі пункти щодо вдосконалення нормативно-правового поля вже існуючих документів, які регламентують діяльність шкіл-інтернатів. Зокрема, у прикінцевих та перехідних положеннях цього Закону (розділ XII), пункті 3, підпункті 7 передбачено, що «існуючі школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, школи-інтернати для дітей, які потребують соціальної допомоги, перетворюються до 31 грудня 2021 року у дитячі будинки та переходять у підпорядкування центрального органу виконавчої влади у сфері соціального захисту або в заклади дошкільної, середньої освіти, інші заклади освіти чи соціального захисту за рішенням обласних рад, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міських рад міст Києва та Севастополя» [6].

Наразі в Україні реалізується другий етап (2019-2024 рр.), передбачений Стратегією – етап розвитку соціальних, медичних та освітніх послуг у громадах з поступовою трансформацією закладів відповідно до регіональних планів. Станом на 1 січня 2019 року в Україні функціонувало 718 інтернатів, у яких перебувало 102 570 осіб. З них у підпорядкуванні: Міністерства охорони здоров'я – 38 інтернатів (2834 особи), Міністерства освіти і науки України – 555 закладів інтернатного типу (93506 осіб), Міністерства соціальної політики України – 125 інтернатів (6230 осіб). У Закарпатті станом на початок 2020 р. діяли 26 закладів інституційного догляду та виховання дітей, де утримуються 1958 дітей. Звичайно, що серед завдань, передбачених Планом заходів із деінституціалізації, кількість таких закладів буде скорочено. Зокрема, вже в лютому 2021 р. рішенням сесії Закарпатської обласної ради ліквідовано Великоберезнянську загальноосвітню санаторну школу-інтернат I–III ст., Чертезьку спеціальну загальноосвітню школу-інтернат I–II ст., Часлівецьку загальноосвітню спеціальну школу-інтернат I–II ст., Солотвинську спеціальну загальноосвітню школу-інтернат I–II ст., Перехрестівську спеціальну загальноосвітню школу-інтернат I–II ст.

Управління закладами інтернатного типу на сьогодні здійснюється директором закладу, функціональні обов'язки якого регламентуються спеціальними нормативними документами (положеннями, листами, статутом закладу тощо). Разом з тим, реформування закладів інтернатного типу та перехід до альтернативних форм суспільного виховання дітей, призведе до перегляду повноважень директорів інтернатів, а також збільшить роль громадськості та органів місцевого самоврядування у здійсненні організації нагляду, керівництва та надання консультативної та інших видів допомог суб'єктам альтернативних форм виховання дітей. Адже, сучасне суспільство, насамперед, повинне дбати про право дитини на перебування у сімейній або наближеній до неї формі виховання.

Список використаних джерел:

1. Конвенція ООН про права дитини, 20 листопада 1989 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021. (дата звернення: 15.03.2021).
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю, 13 грудня 2006 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71. (дата звернення: 16.03.2021).
3. Саламанська декларація та рамки дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами, 10 червня 1994 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-94. (дата звернення: 15.03.2021).
4. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>. (дата звернення: 16.03.2021).
5. Про національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 рр.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 526-р. URL: <https://www.kmi.gov.ua/ua/nras/250190226>. (дата звернення: 16.03.2021).
6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 15.03.2021).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>